

TESTOVÁ
FORMA

A

Meno:

Priezvisko:

Test zo slovenského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka ZŠ

KÓD TESTU

2411

T5
2019

Milé žiačky, milí žiaci,
máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry.

- Test obsahuje 3 ukážky a 30 testových úloh.
- Úlohy 01 – 21 sa vzťahujú na ukážky.
- Úlohy 22 – 30 sa nevzťahujú na ukážky.
- V teste je:
 - 20 úloh s výberom jednej správnej odpovede zo štyroch možností A, B, C, D,
 - 10 úloh s tvorbou krátkej odpovede.
- Svoje odpovede zapisujte priamo do testu. Ak niektorú úlohu neviete vyriešiť, pokračujte v riešení ďalšej úlohy. Do odpovedového hárka zapisujte odpovede až vtedy, keď ste presvedčení, že ich už nebudete meniť.
Prosím, píšete čitateľne.
- **Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpovedovom hárku.** Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom.
- Pri zapisovaní odpovedí používajte pero, ktoré píše namodro.
- Pracujte sústredene a každú úlohu si pozorne prečítajte.
- Na vypracovanie testu máte 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1

Ako je postarané o stravovanie cestujúcich na palube lietajúceho obra

Do dopravného lietadla typu Jumbo sa zmestí 400 ľudí. Počas medzikontinentálneho letu pasažierom podávajú jedno hlavné jedlo s tromi chodmi a k tomu ešte raňajky alebo olovrant.

Veľké letecké spoločnosti pripravujú jedlo vo svojich reštauračných zásobovacích strediskách nazývaných po anglicky „catering“. Cateringové stredisko spoločnosti British Airways na londýnskom letisku Heathrow zamestnáva niekoľko sto ľudí vrátane 50 šéfkuchárov – tí pripravujú každý týždeň asi 150 000 jedál pre 30 lietadiel typu Jumbo, ktoré dohromady prepravujú takmer 12 000 ľudí.

Jedálny lístok plánujú tri mesiace dopredu, stále sa však dopĺňa o jedlá na želanie, ktoré cestujúci požadujú z najrôznejších zdravotných, náboženských či kultúrnych dôvodov. Do 24 hodín pred odletom možno objednať aj špeciálne jedlo pre deti.

PONUKA HLAVNÉHO JEDLA

Predjedlo

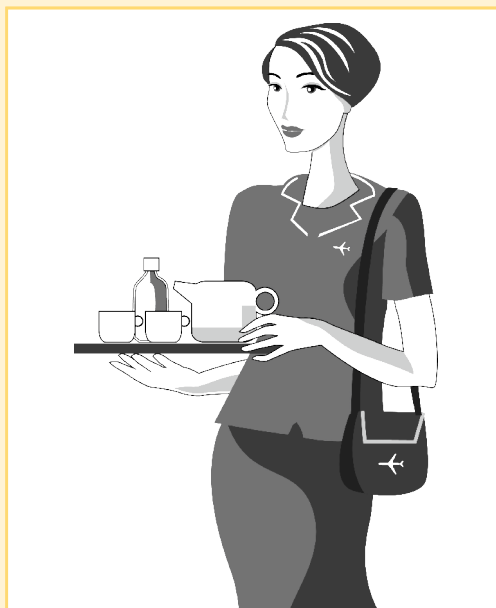
Sušená šunka so šalátom z citrusových plodov
Vyprážené šampiňóny

Hlavný chod

Kuracie stehno so zemiakmi
Špenátové rolky s posýpkou z orechov
Kačacie prsia na červenej kapuste

Dezert

Višňová bublanina so smotanou
Vanilková a kávová zmrzlina

Slovníček

medzikontinentálny – uskutočňujúci sa medzi dvoma alebo viacerými pevninami súčasne

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 01 – 07

01. Ktorú kombináciu jedál mohli podľa ukážky dostať pasažieri počas letu?

- A** raňajky a hlavné jedlo
- B** len hlavné jedlo
- C** desiatu a hlavné jedlo
- D** desiatu a olovrant

02. Napíš, v ktorom meste sa nachádza podľa ukážky letisko Heathrow.

03. Podľa ukážky je slovo *catering* pomenovanie pre

- A** reštauráciu v lietadle.
- B** letiskovú reštauráciu.
- C** hotelové reštauračné zariadenie.
- D** reštauračné zásobovacie stredisko.

04. Lietadlá typu Jumbo leteckej spoločnosti British Airways podľa ukážky prepravujú týždenne z letiska Heathrow približne

- A** 100 ľudí.
- B** 12 000 ľudí.
- C** 400 ľudí.
- D** 150 000 ľudí.

05. Jedálny lístok podľa ukážky nemá stálu podobu, pretože

- A** šéfkuchári chcú neustálymi zmenami prilákať čo najviac cestujúcich.
- B** kuchári pripravujú jedlá zo sezónneho druhu ovocia a zeleniny.
- C** zamestnanci prihliadajú na potreby cestujúcich z rôznych dôvodov.
- D** letecké spoločnosti si pripravujú jedlá vo svojich reštauráciách.

06. V ktorej možnosti sú slovné druhy vo vete usporiadané v nasledujúcom poradí?

prídavné meno, podstatné meno, sloveso, podstatné meno, číslovka, podstatné meno

- A** Hlavné jedlo obsahuje 3 druhy jedál.
- B** Jedálny lístok plánujú kuchári tri mesiace.
- C** Dopravné lietadlo odvezie približne 400 ľudí.
- D** Starostlivé letušky podávajú jedno hlavné jedlo.

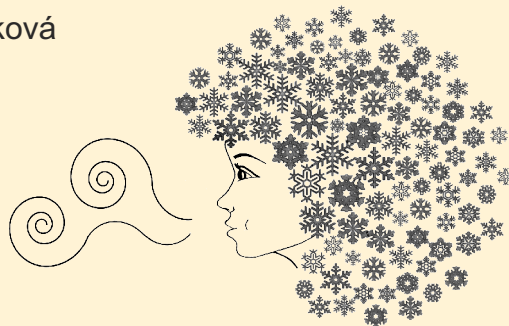
07. Vypíš z nasledujúcej vety podstatné meno, ktoré sa s prídavným menom zhoduje v rode, čísle a páde.

Špenátové rolky s posýpkou z orechov.

Ukážka 2

Mária Rázusová-Martáková Biela rozprávka

Zbudila sa pani Zima,
zívla z plnej sily;
Sneh, Mráz, Krúpkky z bielych postiel'
razom vyskočili.

„Čo si praješ, pani naša?“
Mráz sa pred ňu staví.
„Odkazujem horám, dolám,
aby spali v zdraví!“

Vrazil oknom, strhal putá,
jak by nitky boli:
„Pod', ujdeme pani Zime
ta za hory, doly!“

Zletel sniežik, zakryl polia,
zmrzla voda mútna...
Doma Zima Metelicu
do povrazov putná.

„Hhuííí, hhuííí!“ hvízdali si
za tuhého mrazu:
po horách i po rovinách
rozsievali skazu.

Plače divá Metelica,
až sa múry trasú;
kráľovná ju nechce pustiť
do zimného jasu.

Počul nárek zimný Vietor,
na okienko ťuká:
„Povedz, divá Metelica,
môžem vletieť dnu?“

Metelica pod breh padla,
Mráz ju našiel v spánku.
Za pokutu rok ju väznil
v kráľovninom zámku.

Slovníček

staví sa – postaví sa
putná – viaže, spútava

dnuká – dovnútra, dnu
by - keby

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 08 – 14

08. Ktoré postavy vedú dialóg v druhej strofe ukážky?

- A** pani Zima, Vietor
- B** Vietor, divá Metelica
- C** divá Metelica, Mráz
- D** Mráz, pani Zima

09. Napíš meno postavy, ktorá podľa ukážky predstavuje kráľovnú.

10. Ktorá postava z ukážky rozsievala spolu s Vetrom skazu po horách i po rovinách?

- A** Zima
- B** Metelica
- C** Krúpkky
- D** Sneh

11. V ktorej možnosti sa nachádza prirovnanie z ukážky?

- A** zakryl polia, zmrzla voda mútna
- B** pani Zima zívla z plnej sily
- C** strhal putá, jak by nitky boli
- D** plače divá Metelica, až sa múry trasú

12. V ktorej možnosti je správne charakterizovaná ukážka?

- A** vecný text, pravé zážitky, poézia
- B** umelecký text, sprostredkovanie zážitku, poézia
- C** vecný text, pravdivé informácie, próza
- D** umelecký text, sprostredkovanie informácie, próza

13. V ktorej možnosti sú všetky slová správne rozdelené na slabiky?

- A** väz-nil, vra-zil, v-le-tieť, ro-zsie-va-li
- B** vä-znil, v-ra-zil, vle-tieť, ro-zsie-va-li
- C** vä-znil, v-ra-zil, v-le-tieť, roz-sie-va-li
- D** väz-nil, vra-zil, vle-tieť, roz-sie-va-li

14. Vypíš z tretej strofy ukážky slovo, ktoré sa rýmuje so slovom *mútna*.

Ukážka 3

Júl

Júl vonia rozkvitnutými lúkami, záhradkami a čerstvými prázdninami. Zrazu je na všetko dosť času. Dozrieva ovocie. Kto má záhradu, môže mať na raňajky čerešne, na obed jahody a na večeru maliny s ríbezľami.

V júli vás iste priláka jazero či rybník. Niekedy sa zdá, akoby sa v horúcich dňoch život zastavil. Pozorujete život na brehu rybníka a zistíte, že sa tam deje viac ako na suchej zemi. Žubrienky už nenájdete, vyľahli sa z nich žabky. Niektoré zostanú pri vode, iné si počkajú na najbližší dážď a v húfoch odskáču na nové miesta. Ako keby napršali z neba.

Možno objavíte čierneho vodomila, nášho najväčšieho vodného chrobáka. Pripláva k hladine, vynorí hlavu, tykadlami načerpá vzduch a opäť sa ponorí. Keď budete ticho, možno vypláva z trstia pri brehu kačica a za ňou zástup káčatiek alebo čierna lyska s bielou lysinkou na čele.

V horúcom júli nie je ďaleko k búrke. Hovorí sa: Na Jakuba hrom do duba. Keď po prvom zahrmení nestihnete prísť domov, nezostaňte pod vysokým osamelým stromom či na vrchole kopca, aj keby tam bola autobusová zastávka. Vždy treba zísť do údolia. Najlepšie je však počúvať správy o počasí.

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 15 – 21

15. Ukážka *Júl* opisuje

- A** koniec letných prázdnin.
- B** vodné živočíchy pri mori.
- C** prírodu v horúcom júli.
- D** druhy letného ovocia.

16. Doplň na základe ukážky informáciu do nasledujúcej vety.

Náš najväčší vodný chrobák sa nazýva _____ .

17. Posledný odsek ukážky je odporúčaním,

- A** ako sa správať počas búrky.
- B** ako sledovať správy o počasí.
- C** ako sa správať na autobusovej zastávke.
- D** ako sa rýchlejšie ukryť pod osamelý strom.

18. Kľúčové slová tretieho odseku ukážky sú

- A** ovocie, jahody, maliny.
- B** jazero, žabky, žubrienky.
- C** počasie, júl, búrka.
- D** vodomil, kačica, lyska.

19. V ktorej možnosti je na základe posledného odseku ukážky správne vysvetlená nasledujúca pranostika?

Hovorí sa: Na Jakuba hrom do duba.

- A** Na Jakuba bude pršať, hrmieť.
- B** Nieкто má na Jakuba zlosť.
- C** Jakub má silu ako hrom.
- D** Na Jakuba ľudia rúbu drevo.

20. V ktorej možnosti sú len zdobneniny?

- A** záhradka, žubrienka, žabka, zastávka
- B** zastávka, záhradka, lúka, búrka
- C** žabka, záhradka, káčatká, lysinka
- D** lysinka, káčatká, búrka, lyska

21. Vypíš z ukážky pravopisne správne vlastné podstatné meno.

Úlohy 22 – 30

22. Ktorý slovný druh sa nachádza v nasledujúcej vete?

Počuli by sme len tichulinké tik-tik-tik...

- A** číslovka
- B** príslovka
- C** predložka
- D** citoslovce

23. V ktorej možnosti sú všetky slová napísané pravopisne správne?

- A** príhoda, plytčina, sirup, kopyto
- B** obilnina, prezimovať, mýto, ryzoto
- C** posýpka, skrytý, vyzívať, privykať
- D** lasica, úbytok, mysliteľ, psychliač

24. Vypíš z nasledujúcej vety slovom pravopisne správne radovú číslovku.

V záverečnej etape cyklistických pretekov Tour de France pri osemkilometrovom stúpaní do kopca prišiel do cieľa ako dvadsiaty z deväťdesiatjeden účastníkov.

25. Napíš, v ktorom páde je prídavné meno z nasledujúcej vety.

Mliekarka rýchlo kráčala do blízkeho mesta.

26. V ktorom z uvedených slov nastáva spodobovanie vo vnútri slova?

- A** plavba
- B** pltník
- C** batoh
- D** vták

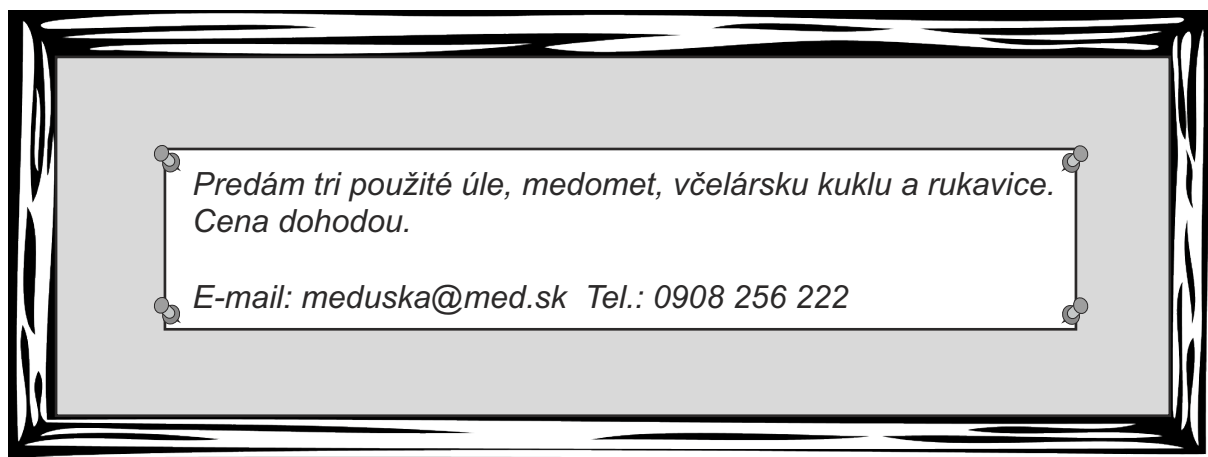
27. V ktorej možnosti majú obe slová predponu?

- A** naložili, plavili
- B** výrobky, prvý
- C** naložili, výrobky
- D** plavili, prvý

28. Vypíš z nasledujúcej vety pravopisne správne sloveso, ktoré je v 3. osobe jednotného čísla.

Prírodovedci mu dajú meno a rozprávkar o ňom napíše túto rozprávku.

29. Napíš názov nasledujúceho slohového útvaru.

Slohový útvar je _____ .

30. Ako nazývame nasledujúcu ukážku?

*En ten tíny –
kde sú mlyny?
Ja som mlyny nevidel,
ja som videl raka
a on do potoka – čľup!*

- A** hádanka
- B** vyčítanka
- C** pieseň
- D** porekadlo

KONIEC TESTU

Použitá literatúra

En ten tíny: Fifík, roč. 19, č. 7, 2009, s. 9. ISSN 1335-020X.

HEVIER, D.: *Päťka z nudy*. Bratislava: Mladé letá, 2005, s. 97. ISBN 80-10-00828-1.

KOL. AUTOROV: *Ako funguje svet*. Preklad: BÁNOVÁ, I., MORAVČÍKOVÁ, M., VESELÁ, T., WEIDLER, E. Bratislava: Reader's Digest Výber, 1998, s. 37. ISBN 80-967878-0-2.

RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ, M.: *Jarné vtáča*. Bratislava: Mladé letá, 1980, s. 136. ISBN 66-018-80.

ŠURINOVÁ, M.: *Deti v zelenom*. Bratislava: Národné literárne centrum, 1996, s. 121. ISBN 80-88878-03-9.

Z didaktických dôvodov boli ukážky upravené.

© Ilustrácie: Milan Zaťko